Prima instanţă: Judecătoria Chișinău (sediul central), judecător Veaceslav Nicula
Dosarul nr. 2ai-234/23
2-19112881-02-2ai-10072023

D E C I Z I E

21 noiembrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa sa:
Preşedintele ședinței, judecător Clim Eugeniu
Judecătorii Iorgov Steliana
Cojocaru Olga

examinând cererea de apel declarată de către Serviciul Fiscal de Stat,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I. - ***** și *****,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 23 mai 2023, prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La data de 10 martie 2015, „AVANTE" S.R.L. s-a adresat în instanţa de judecată cu cerere introductivă privind declararea debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I. în stare de insolvabilitate și intentarea procedurii de insolvabilitate față de debitorul „V.A. TODOROVICI" Î.I. din motivul incapacității de plată a acestuia.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2015, a fost admisă spre examinare cererea introductivă înaintată de „AVANTE" S.R.L. cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul „V.A. TODOROVICI" Î.I..

Prin hotărârea Curţii de Apel Chişinău din 09 iunie 2015, a fost admisă cererea introductivă înaintată de creditorul „AVANTE" S.R.L. cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul „V.A. TODOROVICI" Î.I.. A fost intentată procedura de insolvabilitate faţă de debitorul „V.A. TODOROVICI" Î.I. În calitate de administrator al insolvabilității al debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I. – a fost desemnat Marcu Grițcu, deținătorul autorizației nr. 158 din 19.01.2015.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2017, a fost aprobată cererea reprezentantului creditorului Serviciul Fiscal de Stat - Botnari Natalia, cu demisionarea administratorului debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I. – Grițcu Marcu din funcția de administrator al insolvabilității. În calitate de administrator al insolvabilității „V.A. TODOROVICI" Î.I. a fost desemnat Hanganu Grigore, deținătorul autorizației nr. 6 din 14.01.2015.

La data de 08 aprilie 2021, reprezentantul creditorului Serviciului Fiscal de Stat a înaintat cerere de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil împotriva lui ***** și *****.

În susținerea cererii, reclamantul a invocat că, prin hotărârea Curţii de Apel Chişinău din 09 iunie 2015, s-a admis cererea introductivă depusă de către creditorul „AVANTE" S.R.L. privind intentarea procedurii de insolvabilitate faţă de „V.A. TODOROVICI" Î.I. şi s-a dispus iniţierea procedurii de insolvabilitate faţă de debitorul nominalizat cu desemnarea în calitate de administrator al insolvabilităţii administratorul autorizat – Griţcu Marcu, deţinătorul autorizaţiei nr. 158 din 19.01.2015, care ulterior a fost destituit din funcţie de administrator al insolvabilităţii cu numirea în calitate de administrator al insolvabilităţii debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I., administratorul autorizat – Hanganu Grigore, deţinătorul autorizaţiei nr. 6 din 14.01.2015.

Ultimul fiind obligat să publice în Monitorul Oficial al Republicii Moldova dispozitivul hotărârii, să notifice creditorii, să întocmească şi să prezinte instanţei tabelul definitiv al creanţelor.

A menționat că, în cadrul şedinţei de validare a creanţelor au fost validate creanţele creditorilor conform tabelului definitiv prezentat de către administratorul insolvabilităţii, inclusiv creanţa Serviciului Fiscal de Stat, în sumă de 3529752,89 lei (creanţă la rangul III cu suma de 2022534,31 lei şi rangul VI cu suma de 1507218,58 lei).

A notat că, creanţa Serviciului Fiscal de Stat faţă de debitorul „V.A. TODOROVICI" Î.I., s-a format în baza dărilor de seamă prezentate de însuşi contribuabil pe perioada de activitate anterior intentării procesului de insolvabilitate şi a deciziei asupra cazului de încălcare a legislaţiei nr. 1143/p/2 din 19.06.2015, emisă în urma controlului fiscal care a avut loc la debitor în baza hotărârii de intentare a procedurii de insolvabilitate, obligaţiile fiscale menţionate supra n-au fost onorate de către debitor.

A evidențiat, că prin decizia menționată s-a decis încasarea la buget a sumelor impozitelor şi taxelor calculate în rezultatul controlului: 84443 lei, impozit pe venitul obţinut din activitatea de întreprinzător; 1924934 lei, taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova. S-a decis încasarea la buget majorarea de întârziere (penalitate), în conformitatea cu prevederile art. 228 alin. (2) din Codul fiscal în sumă de: 17415 lei, pentru neachitarea în termen a impozitului pe venit obţinut din activitatea de întreprinzător; 721757 lei, pentru neachitarea în termen a taxei pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova. S-a decis de a aplica amenzi pentru încălcările legislaţiei fiscale: 50000 lei, conform prevederilor art. 257 alin. (5) din Codul fiscal, pentru lipsa totală a evidenţei contabile, ceea ce face imposibilă efectuarea contrulului fiscal: 5000 lei, conform prevederilor art. 253 alin. (1) din Codul fiscal, pentru împiedicarea controlului fiscal prin neprezentarea, la prima cerere a documentelor necesare organului fiscal asupra problemelor ce apar în timpul controlului fiscal: 577480 lei conform prevederilor art. 261 alin. (4) din Codul fiscal, pentru diminuarea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova; 4712 lei conform prevederilor art. 261 alin. (6) din Codul fiscal, pentru neachitarea impozitului pe venit în rate pentru anul 2012; 84443 lei conform prevederilor art. 261 alin. (5) din Codul fiscal, pentru eschivarea de la calcul şi de la plata impozitului pe venit obţinut din activitatea de întreprinzător pentru anul 2012; 1000 lei conform prevederilor art. 260 alin. (1) din Codul fiscal, pentru neprezentarea declaraţiilor cu privire la impozitul pe venit (forma YEN 12) pentru anul 2012; 2000 lei conform prevederilor art. 260 alin. (3) din Codul fiscal, pentru prezentarea declaraţiillor privind TVA pentru perioadele fiscale august-septembrie 2012, cu informaţii neautentice; 3200 lei conform prevederilor art. 257 alin. (1) din Codul fiscal, în

redacţia Legii la data comiterii încălcării, pentru întocmirea neconformă a declaraţiei privind TVA pentru lunile aprilie-decembrie 2011, ianuarieiulie 2012.

A indicat că, potrivit informaţiei disponibile, din 14 ianuarie 1998 până în 17 aprilie 2015, funcţia de director al „V.A. TODOROVICI" Î.I., o deţinea *****, iar din 11 aprilie 2011, până la intentarea procesului de insolvabilitate, funcţia de contabil o deţinea *****.

A susținut că, prin prisma art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilităţii, ***** şi *****, sunt persoanele cărora le poate fi imputabilă răspunderea subsidiară pentru temeiurile prevăzute la art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilităţii.

A accentuat că, potrivit deciziei menţionate supra cu nr. 1143/p/2 din 19.06.2015, au fost constatate multiple încălcări a legislaţiei fiscale şi anume:

- Încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit c) din Codul fiscal, prin lipsa totală a documentelor primare şi de evidenţă (registrele contabile, cartea mare, bilanţul de verificare şi alte registre contabile, care servesc drept bază pentru întocmirea rapoartelor financiare), necesare pentru verificarea corectitudinii calculării şi achitării la buget a impozitelor şi taxelor pentru perioadele 01.01.2011-31.03.2015;

- Încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit, f) din Codul fiscal, prin împiedicarea controlului fiscal, neprezentând documentele, necesare organului fiscal pentru efectuarea controlului fiscal pentru perioadele 01.01.201 1-31.03.2015;

- Încălcarea prevederilor art. 84 alin. (11) din Codul fiscal, prin neachitarea în termenele stabilite a impozitului pe venit în rate pentru anul 2012;

- Încălcarea prevederilor art. 83 alin. (4) din Codul fiscal, prin neprezentarea declaraţiei cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2012. Dării de seamă fiscale unificate pentru anii 2013- 2014. Obligaţie suplimentară la buget a apărut la impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător pentru anul 2012;

- Dat fiind faptul că agentul economic n-a prezentat documentelor primare şi de evidenţă contabilă, nu se acceptă trecerea în cont a sumelor TVA aferente procurărilor, fiind încălcate prevederile art. 102 alin. (6) din Codul fiscal.

În temeiul drepturilor prevăzute de art. 134 alin. (1) lit, k) din Codul fiscal, în rezultatul analizei informaţiei din sursele menţionate supra, s-a estimat TVA aferentă bugetului în sumă de 1924934 lei, inclusiv anul 2011 în sumă de 1765175 lei şi anul 2012 în sumă de 157759 lei. Concomitent au fost încălcate prevederile art. art. 8 alin. (2) lit. c), 115 alin. (1), 187 alin. (5) din Codul fiscal. Ordinul IFPS nr. 128 din 29.06.2006 despre aprobarea formularului declaraţiei privind TVA şi a modului de completare a declaraţiei privind TVA prin întocmirea neconformă a declaraţiilor privind TVA pentru lunile aprilie-decembrie 2011, ianuarie-iulie 2012 şi prezentarea declaraţiei privind TVA pentru lunile august-septembrie 2012. Declaraţiei persoanei juridice cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2012, care conţin informaţii neautentice.

A indicat că, cele enunţate supra, adeveresc aplicabilitatea prevederilor art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilităţii, pentru atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I. - administratorul statutar ***** şi contabilul ***** şi anume ținerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire. De evidenţiat este faptul, că încălcările sus enunţate, au fost stabilite printr-un act executoriu emis de Serviciului Fiscal de Stat, fapt ce rezultă din prevederile art. 11 lit. j) din Codul de executare potrivit cărui sunt documente executorii şi se execută conform normelor stabilite de prezentul cod hotărârile (deciziile) cu privire la aplicarea de sancţiuni eliberate de

autorităţile publice şi/sau de alte instituţii abilitate prin lege cu funcţii de reglementare şi de control. Respectiv, se conchide cu certitudine că încălcarea fiscală a contribuabilului este săvârşită de către pîrîți şi vinovăţia atribuindu-i-se în exclusivitate acestora.

A remarcat că, ţinerea unei contabilităţi contrare prevederilor legale a condus la insolvabilitatea debitorului, deoarece încălcarea legislaţiei fiscale implică calcularea plăţilor fiscale şi respectiv aplicarea sancţiunilor fiscale, sancţiunii care trebuie să le suporte întreprinderea insolvabilă. Aşadar, ţinerea unei contabilităţi contrare prevederilor legale, a generat calcularea plăţilor fiscale şi respectiv sancţiunilor pentru neachitarea acestora, ceea ce a mărit sarcina fiscală a contribuabilului, iar ca consecinţă, a accentuat imposibilitatea onorării obligaţiilor de plată a debitorului, fapt probat prin existenţa datoriilor la organului fiscal. Antreprenorul-posesor al întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată pentru obligaţiile acesteia cu întreg patrimoniul său, exceptîndu-se acele bunuri care, conform legislaţiei în vigoare, nu fac obiectul urmăririi. Membrii familiei-posesori ai întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată solidară pentru obligaţiile acesteia cu întreg patrimoniul lor, exceptându-se acele bunuri care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, nu fac obiectul urmăririi.

Pin urmare, prejudiciul cauzat prin fapta (inacţiunea) prejudiciabilă stabilite şi dispuse spre încasare prin decizia nr. 1143/p/2 din 19.06.2015, constituie suma totală de 3529752,89 lei.

Totodată, un alt temei pentru atragerea la răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil „V.A. TODOROVICI" Î.I. - administratorului statutar *****, îl consituie cel prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilităţii şi anume nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

A menționat că, debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) şi la art. 10 alin. (2). Dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazurile şi în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociaţii cu răspundere nelimitată şi lichidatorii debitorului răspund subsidiar în faţa creditorilor pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (3). Aceste persoane sunt trase la răspundere contravenţională în conformitate cu legea. Temeiul general de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului. Temeiul special de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanţele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activităţii lui dacă acest fapt este posibil.

A accentuat Serviciul Fiscal de Stat că, procesul de insolvabilitate faţă de debitorul „V.A. TODOROVICI" Î.I., a fost intentat la cererea introductivă depusă de creditorul „AVANTE" S.R.L., care a fost admisă spre examinare prin încheierea Curtii de Apel Chişinău nr. 2i-137/15 din 06.04.2015. Totodată, potrivit Sistemului Informaţional Automatizat al Serviciului Fiscal de Stat debitorul „V.A. TODOROVICI" Î.I., ultima dare de seamă prezentată la organul fiscal, a fost depusă de acesta la data de 30.11.2012. La fel, este necesar de menţionat şi faptul că, potrivit actului de control nr. 5-668963 prelungit prin actul de control nr. 3-544853 din 13.05.2015, în baza căruia a fost emisă deizia asupra cazului de încălcare a legislaţiei comisă de „V.A. TODOROVICI" Î.I., cu nr. 1143/p/2 din 19.06.2015, debitorul a fost supus controlului fiscal pentru perioada anilor 01.01.2011 - 06.04.2015. În

asemenea circumstanţe, reieşind din faptul că cererea introductivă depusă de creditorul „AVANTE” S.R.L., a fost admisă spre examinare la data de 06.04.2015, consideră că termenul limită pentru depunerea cererii privind intentarea procesului de insolvabilitate de către membrii organelor de conducere a debitorului „V.A. TODOROVICI” Î.I., este 30.12.2012. respectiv data survenirii stării de insolvabilitate urmează a fi calculat din 30.11.2012.

A indicat că, debitorul nominalizat s-a aflat în incapacitate de plată începând cu anul 2013, întrucât art. 2 din Legea insolvabilităţii prevede că, incapacitatea de plată este situaţie financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a îşi executa obligaţiile pecuniare scadente, inclusiv obligaţiile fiscale. Incapacitatea de plată este prezumată în cazul în care debitorul este în întârziere de plată mai mult de 60 de zile.

Astfel, *****, contrar prevederilor art. 14 lit. a) din Legea insolvabilităţii, nu şi-a îndeplinit obligaţiunile sale şi nu a depus cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate faţă de „V.A. TODOROVICI” Î.I., în termen de 30 de zile din momentul în care executarea integrală a creanţelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadenţă a creanţelor celorlalţi creditori.

A concluzionat că, *****, este pasibilă la atragere la răspundere subsidiară prin prisma art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilităţii, deoarece, materialele cauzei atestă cu certitudine că cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate faţă de „V.A. TODOROVICI” Î.I., a fost depusă de creditorul „AVANTE” S.R.L.

Prin urmare, este evident că incapacitatea de plată a întreprinderii a generat incapacitatea debitorului de a-şi onora obligaţiile pecuniare faţă de creditori în perioada gestionării acesteia de către membrul organelor de conducere a debitorului, în persoana administratorului *****, întrucît acesta a fost obligat prin lege să depună în termenul legal cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate.

A indicat Serviciul Fiscal de Stat că în asemenea circumstanțe, reieșind din probele anexate la materialele cauzei atestă cu certitudine culpa lui - ***** şi *****, pentru care „V.A. TODOROVICI” Î.I., a ajuns la starea de insolvabilitate, sau ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire a generat, iar acestea prin urmare, la insolvabiltiatea debitorului „V.A. TODOROVICI” Î.I. şi imposibilitatea satisfacerii creanţelor faţă de creditori, inclusiv şi Serviciul Fiscal de Stat.

A accentuat că, având în vedere, că debitorul „V.A. TODOROVICI” Î.I., nu are debitori, nu dispune de careva bunuri mobile sau imobile în masa debitoare, precum şi nu deţine alte mijloace băneşti ce ar putea fi îndreptate în vederea stingerii creanţelor creditorilor, iar astfel, consideră că, unica modalitate de stingere a creanţelor Serviciului Fiscal de Stat este atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil, prin prisma art. 247 şi 248 din Legea insolvabilităţii.

A relevant că, prin acţiunile/inacţiunile membrilor organelor de conducere a „V.A. TODOROVICI” Î.I., Serviciul Fiscal de Stat a fost prejudiciat cu suma de 3 529 752,89 şi în conformitate cu art. 247, art. 248 alin. (1) lit. e) și h) din Legea insolvabilităţii, solicită atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a „V.A. TODOROVICI” Î.I. în persoana directorului (administratorului) debitorului nominalizat – ***** şi contabilului ***** cu încasarea în mod solidar de la ***** şi *****, în contul masei debitoare a „V.A. TODOROVICI” Î.I., a creanţei validate a Serviciului Fiscal de Stat în sumă

de 3 529 752,89 lei (creanţă la rangul III cu suma de 2 022 534,31 lei şi rangul VI cu suma de 1 507 218,58 lei).

La data de 03 septembrie 2021, prin intermediul direcției de evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Chișinău (sediul Central), a parvenit în adresa instanței de judecată o cerere din partea administratorului insolvabilității „V.A. TODOROVICI" Î.I. – Hanganu Grigore cu privire la demisia sa din funcția deținută.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 07 septembrie 2021, s-a admis cererea de demisie a administratorului insolvabilității debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I., Hanganu Grigore din funcția de administrator al insolvabilității debitorului. S-a demisionat administratorul insolvabilității debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I., în procedura falimentului, Hanganu Grigore din funcția de administrator al insolvabilității debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I. S-a obligat administratorul insolvabilității demisionat Hanganu Grigore să prezinte raportul potrivit art. 72 al Legii insolvabilității. S-a desemnat în calitate de administrator al insolvabilității debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I., în procedura falimentului, administratorul autorizat Roșca Vitalie, deținătorul autorizației nr. 117 din 14.01.2015.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 23 mai 2023, s-a respins ca neîntemeiată cererea depusă de către Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului „V.A. TODOROVICI" Î.I. - ***** şi *****.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 31 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 23 mai 2023.

Ulterior, la data de 01 august 2023, Serviciul Fiscal de Stat a depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 23 mai 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea cererii de apel, Serviciul Fiscal de Stat indică că, prin prisma art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilității, administratorul statutar ***** şi contabilul ***** sunt persoanele căreia îi poate fi imputabilă răspunderea subsidiară pentru temeiurile prevăzute de Legea insolvabilităţii.

Relevă că, nu este de acord cu poziţia instanţei de judecată precum că, nu a fost demonstrat cum pretinsele acţiuni/inacţiuni au dus la apariţia incapacităţii de plată a debitorului şi în ce perioadă a fost ţinută o contabilitate contrară legii, menționînd că, potrivit deciziei asupra cazului de încălcare a legislaţiei nr. 1143/p/2 din 19.06.20215, au fost constatate multiple încălcări ale legislaţiei fiscale,

Consideră că, încălcările constatate prin decizia asupra cazului de încălcare a legislaţiei, reprezintă temei de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului prevăzut la art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilităţii nr. 149/2012.

Reiterează că, administratorul statutar ***** şi contabilul *****, prin omisiune continuă au încălcat obligaţiile prevăzute de mai multe acte normative cu privire la ţinerea contabilităţii, fapt prin care a comis acţiuni prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilităţii. Această omisiune a dus la încălcarea legislaţiei fiscale, contabile, şi a dat naştere unor obligaţii pecuniare, omisiune care a durat până în momentul în care totalitatea încălcărilor au fost constatate de Serviciul Fiscal de Stat prin decizia enunţată supra.

Mai mult ca atât, a menționat că, fapta (inacţiunea) prejudiciabilă este constituită din încălcările stabilite prin decizia asupra cazului de încălcare a legislaţiei comisă de către „V.A. TODOROVICI" Î.I. menţionată supra.

La fel, existenţa legăturii cauzale dintre fapta ilicită şi prejudiciu nu poate fi pusă la îndoială, or ţinerea unei contabilităţi contrare prevederilor legii a cauzat calcularea şi aplicarea obligaţiunilor pecuniare în sumă totală de 3 529 752,89 lei.

Subliniază că, din faptele stabilite în decizia asupra cazului de încălcare a legislaţiei nr.. 1143/p/2 din 19.06.2015, rezultă cu certitudine cum acţiunile ilegale ale administratorul statutar ***** şi contabilul ***** au condus la starea de insolvabilitate a întreprinderii.

Remarcă că, un alt temei identificat pentru atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere este nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Opinează că, debitorul a intrat în supraîndatorare şi incapacitate de plată cu mult anterior depunerii cererii introductive. Menționează că, conform Sistemului informaţional automatizat al SFS, debitorul a prezentat ultima dare de seamă autorităţii fiscale la data de 30.11.2012. Iar, prin încheierea Curţii de Apel Chişinău nr. 2i-137/15 din 06.04.2015 a fost admisă spre examinare cererea intoductivă înaintată de către creditorul SRL "Avante" privind intentarea procesului de insolvabilitate faţă de "V.A. Todorovici" Î.I..

Opinează că, reieșind din faptul că ultima dare de seamă a fost prezentată de către debitor la data de 30 noiembrie 2012, termenul limită pentru depunerea cererii privind intentarea procesului de insolvabilitate de către membrii organelor de conducere ale debitorului "V.A. Todorovici" Î.I. este 30 decembrie 2012, respectiv data survenirii stării de insolvabilitate urma a fi calculată din 30 noiembrie 2012.

Relevă că, odată cu apariţia incapacităţii de plată, administratorul debitorului urma să depună cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate, astfel urmând să poarte răspundere pentru toate sumele apărute după expirarea termenului de 30 de zile prevăzute de lege, fapt care constituie temei pentru atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere prevăzut la art. 248 alin.(l) lit. h).

Solicită admiterea apelului casarea hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Central) din 23 mai 2023, cu pronunţarea unei decizii privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat către ***** Petru şi ***** Anatolie privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil ÎI „V. A. Todorovici"; încasarea în mod solidar de la ***** Petru şi ***** Anatolie în contul masei debitoare a „V. A. Todorovici" ÎI a creanţelor validate şi nestinse în sumă de 3 529 752,89 lei.

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 alin. (6) din Legea insolvabilității, cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de la data intentării procedurii de apel, în condiţiile examinării cauzei în primă instanţă. Instanţa de apel poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar. Cererile de apel şi de recurs

se examinează în modul prevăzut de Codul de procedură civilă, cu excepţiile stabilite în prezenta lege.

Potrivit art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În corespundere cu art. 373 alin. (1) -(3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale sus-invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Din materialul probator rezultă că, la 08 aprilie 2021, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat a depus în instanța de judecată cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului „V.A. TODOROVICI” Î.I. în persoana administratorului statutar ***** şi contabilul ***** cu încasarea din contul acestora a sumei de 3 529 752,89 lei în contul masei debitoare a „V.A. TODOROVICI” Î.I..

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 23 mai 2023, s-a respins cererea depusă de către Serviciul Fiscal de Stat privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil.

Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă soluția instanței de insolvabilitate cu privire la netemeinicia cererii depuse de către Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere ale debitorului insolvabil, în persoana administratorului statutar ***** şi contabilul *****.

Potrivit art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, la cererea administratorului insolvabilităţii/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanţa de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acţiuni:

a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;

b) desfăşurarea unei activităţi comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;

c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului;

d) procurarea de fonduri pentru debitor la preţuri exagerate;

e) ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire;

f) dispunerea continuării unei activităţi a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăţilor, de a se plăti cu preferinţă unui creditor în dauna celorlalţi creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14;

i) comiterea cu intenţie a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

Astfel, existența a cel puțin uneia dintre aceste condiții speciale, menționate la art. 248 alin. (1), lit. a) -i) din Legea insolvabilității, alături de condițiile generale ale răspunderii civile menționate mai sus, generează un raport juridic civil de natură delictuală, care se caracterizează sub aspectul conținutului său, în dreptul administratorului insolvabilității/lichidatorului de a pretinde de la membrii organelor de conducere a debitorului insolvabil precum și de la orice altă persoană să suporte o parte din datoriile debitorului insolvabil, dacă aceștia au cauzat insolvabilitatea debitorului prin una dintre acțiunile prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. a)-i) din Legea insolvabilității.

Totodată, se reține că, pe lângă aceste condiții generale și speciale ale răspunderii civile delictuale și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar ca aceste persoane să fi deținut calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în sensul specificat la art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilității la data intentării procesului de insolvabilitate sau pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Aceasta, însă, este regula generală, de la care se admit excepții, legiuitorul menționând în textul art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității cu referire la subiecții de drept pasibili să fie atrași la răspundere subsidiară sintagma „precum și de orice altă persoană”, condiția de bază fiind ca între acțiunile ilicite imputabile membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil sau oricărei alte persoane și cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului să existe o legătură cauzală directă.

Așadar, din prevederile art. 247 alin. (2) din Legea insolvabilității rezultă că prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Colegiul judiciar remarcă că, prin cererea de apel formulată, Serviciul Fiscal de Stat a invocat dezacordul cu hotărârea primei instanțe, menționând că, la caz sunt întrunite temeiurile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) și h) din Legea insolvabilității de atragere la răspundere subsidiară a administratorului statutar ***** şi contabilul *****.

Instanța de apel a stabilit că, Serviciul Fiscal de Stat pretinde atragerea la răspundere a administratorului statutar ***** şi contabilul ***** și încasarea în contul masei debitoare al „V.A. TODOROVICI” Î.I. a creanței validate a creditorului Serviciului Fiscal de Stat în sumă de 3 529 752,89 lei (inclusiv creanţă la rangul III cu suma de 2 022 534,31 lei şi rangul VI cu suma de 1 507 218,58 lei).

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, pentru a fi angajată răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiţii, și anume: existenţa prejudiciului, comiterea unei fapte ilicite dintre cele enumerate de lege, existenţa legăturii de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu şi vinovăţia persoanei a cărei răspundere se cere.

Astfel, se constată că, Serviciul Fiscal de Stat contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu a demonstrat circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Or, simpla existență a creanței nu impune instanța de judecată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, în lipsa culpei acestora și a legăturii cauzale dintre acțiunile/inacțiunile acestora și survenirea stării de insolvabilitate.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității- privind ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, instanța de apel constată că, Serviciul Fiscal de Stat nu a argumentat în ce mod administratorul statutar ***** şi contabilul ***** au comis acest delict, precum nu a administrat probe pertinente și concludente din care ar rezulta comiterea de către pârât a faptelor prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității. Or, Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 1143/p/2 din 19.06.2015 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către „V.A. TODOROVICI" Î.I., probează comiterea anumitor abateri de la legislația fiscală de către „V.A. TODOROVICI" Î.I., însă nu dovedește faptul că admiterea acestor abateri au putut genera starea de insolvabilitate a „V.A. TODOROVICI" Î.I.

Concomitent, instanța de fond just a conchis că, reclamantul nu a demonstrat legătura cauzală dintre temeiul prevăzut de art. 248, alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității și cauzarea stării de insolvabilitate.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității- nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, Colegiul judiciar relevă următoarele.

Instanța de apel constată că, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere pe motiv că, nu ar fi depus cerere de intentare a procesului de insolvabilitate în conformitate cu prevederile art. 14 al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, potrivit art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, debitorul este obligat să depună cererea introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) şi la art. 10 alin. (2), iar conform alin. (4) al aceluiaşi articol dacă debitorul nu depune cererea introductivă în cazurile şi în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociaţii cu răspundere nelimitată şi lichidatorul debitorului răspund subsidiar în faţa creditorilor pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (1).

Inacţiunea prevăzută de art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilităţii, adică nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, spre deosebire de celelalte temeiuri prevăzute în art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilităţii, are specificul său şi anume: inacţiunile prevăzute la acest articol nu duc la apariţia stării de insolvabilitate or, anume apariţia acestei stări de insolvabilitate îl obligă pe administratorul întreprinderii să depună cerere introductivă.

Nedepunerea cererii introductive, duce la încasarea doar a obligaţiilor, apărute după expirarea termenului prevăzut la art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilităţii, neavând relevanţă suma creanţelor validate în cadrul procesului de insolvabilitate.

Corespunzător, pentru atragerea la răspundere subsidiară prin prisma acestui articol, urma a fi stabilită data survenirii stării de insolvabilitate, termenul limită de depunere a cererii introductive, obligaţiile, apărute după expirarea acestui termen.

După cum a constatat și instanța de fond, pentru a stabili vina şi a atrage la răspundere subsidiară organele de conducere şi/sau de supraveghere a debitorului, urmează să fie

întrunite anumite condiţii şi anume: să existe un prejudiciu, să existe o faptă ilicită, să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi fapta să fie săvârşită cu vinovăţie.

De notat că, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci când se demonstrează că prin acţiunea culpabilă şi intenţionată, subiecţii vizaţi au cauzat starea de insolvabilitate sau prin săvârşirea unei fapte expres şi limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvabilităţii, iar consecinţele acestora s-au materializat prin crearea, menţinerea sau aprofundarea stării de insolvabilitate, fiind necesar de a proba întrunirea cumulativă a condiţiilor de tragere la răspundere juridico-civilă.

Colegiul judiciar reține că, potrivit dispoziţiilor art. 1998 alin. (1) Cod civil al RM cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Astfel, instanța de apel conchide că, răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează faţă de delincvenţi, în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter patrimonial.

În sensul dispoziţiilor menţionate, se subînțelege că, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componenţa delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită şi un prejudiciu şi vinovăţia. Acestea reprezintă condiţiile generale de antrenare a răspunderii delictuale, iar lipsa uneia exclude atragerea la răspundere a persoanei.

Colegiul judiciar constată că, în contextul condiţiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, instanţa argumentează că nu poate exista răspunderea delictuală dacă nu există culpa şi legătura cauzală dintre acţiunile persoanei implicate şi survenirea unui prejudiciu.

Astfel, în ce priveşte situaţia din speţă, Colegiul judiciar consideră că, instanța de fond just și întemeiat a constatat că, nu sunt întrunite condiţiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale a membrilor organelor de conducere ale debitorului „V.A. TODOROVICI” Î.I.- administratorul statutar ***** şi contabilul *****, aceasta pentru că Serviciul Fiscal de Stat nu a demonstrat prin probe concludente şi pertinente că apariţia stării de insolvabilitate a debitorului s-ar datora anume acţiunilor ilegale din partea acestei persoane.

Separat de cele invocate, instanța de apel remarcă că, pentru identificarea neexecutării obligaţiei administratorului unei societăți comerciale de a depune cerere introductivă, urmează iniţial de a fi determinat concret momentul survenirii temeiurilor de insolvabilitate în raport cu activitatea debitorului sub forma incapacității de plată.

La caz, Serviciul Fiscal de Stat nu a anexat probe din care ar rezulta cert data la care a survenit starea de insolvabilitate a „V.A. TODOROVICI” Î.I., iar instanţa de judecată nu poate să-şi bazeze hotărârea sa pe presupunerile Serviciului Fiscal de Stat, care nu sunt confirmate prin nici un fel de mijloace de probă, ci doar pe fapte cert stabilite în procesul examinării cauzei, confirmate prin probe admisibile şi pertinente.

Concomitent, Colegiul judiciar conchide că nu a fost demonstrată legătura cauzală dintre suma pretinsă de către Serviciul Fiscal de Stat a fi încasată în mărime de n sumă de 3

529 752,89 lei şi inacţiunea organelor de conducere de nedepunere a cererii introductive în termenul prevăzut de art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilităţii.

La caz, instanța de apel conchide că apelantul/reclamant nu a făcut dovada că datoria debitorului în sumă de 3 529 752,89 lei, sumă care se solicită a fi încasată de la membrii organelor de conducere, a apărut după expirarea termenului de 30 de zile de depunere a cererii introductive, or potrivit art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, membrii organelor de conducere răspund subsidiar doar pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului de 30 de zile din momentul survenirii temeiurilor de depunere a cererii introductive prevăzute la art. 14 alin. (2) al Legii insolvabilităţii.

Respectiv, de către aplantul/reclamant nu a fost făcută o diferențiere între sumele datorate de debitor care au apărut până la data pe care o consideră a fi obligatorie de a depune cererea introductivă și cele care au apărut după acea dată.

Prin urmare, este nejustificată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, prin prisma lit. h) al art. 248 alin. (1) al Legii insolvabilităţii.

În speță, instanța de fond just a apreciat că, probatoriul este insuficient și nu demonstrează cu certitudine argumentele expuse de către reclamant, în special- existența faptei ilicite imputate săvârșită prin ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, precum și nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14 din Legea insolvabilității.

În aceiași ordine de idei, instanța de apel remarcă că, argumentele invocate în apel poartă un caracter formal, și aceasta pentru că reproducerea motivelor invocate în cererea de chemare în judecată nu constituie temei de casare a unei hotărâri legale și întemeiate.

De asemenea, Colegiul judiciar remarcă că, deși apelantul și-a exprimat dezacordul cu hotărârea instanței de fond, nu a indicat care norme de drept au fost interpretate eronat de instanța de fond și în ce constă pretinsele erori.

În finalitatea celor indicate supra, prima instanță just a conchis că, nu sunt întrunite condițiile tragerii la răspundere subsidiară a lui ***** şi ***** în temeiul art. 248 alin. (1) lit. e), h) din Legea insolvabilitații.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că hotărârea contestată este întemeiată şi legală, iar argumentele invocate de către apelant sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și de a menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 27 iunie 2023.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, art. 385 lit. a), art. 389 și art. 390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 23 mai 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Fiscal de Stat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului „V.A. TODOROVICI” Î.I. - ***** şi *****.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecător Clim Eugeniu

Judecătorii Iorgov Steliana

Cojocaru Olga